

JUSTITSMINISTERIET

Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 5. november 2020
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Mikkel Holt Christensen
Sagsnr.: 2020-0030-4844
Dok.: 1657150

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 1889 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 5. oktober 2020. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Lorentzen Dehnhardt (SF).

Nick Hækkerup

/

Niklas Velling Johansen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 1889 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren indarbejde en hjemmel i bistandsværgebekendtgørelsen, og i modsat fald redegøre hvorfor ikke, så bistandsværgeren i dennes egenskab af "værger" af egen drift og uden forudgående samtykke kan klage på den dømtes vegne over f.eks. manglende behandling eller omsorg, idet der henses til den gruppe af dømte, som er meget psykisk syge eller er i kategorien middel til svært retarderede og ikke altid kan forventes selv at kunne klage, og som i nogle tilfælde er under personligt værgemål eller umyndiggjort? Der henvises til REU alm. del – svar på spørgsmål nr. 1628, samt servicelovens § 137 L, stk. 2, hvor der er tillagt bistandsværgeren selvstændig klageadgang.”

Svar:

1. Justitsministeriet kan indledningsvis oplyse, at en bistandsværgeres funktion adskiller sig fra funktionen som værger.

En bistandsværger, som beskikkes under straffesagens behandling, har i første række til opgave sammen med den beskikkede forsvarer at bistå den sigtede eller tiltalte under sagens behandling, jf. herved straffelovens § 71, stk. 1. Efter dommen er det ifølge straffelovens § 71, stk. 2, bistandsværgerens opgave at holde sig underrettet om den dømtes tilstand og at drage omsorg for, at opholdet på sygehuset/sygehusafdelingen, i institutionen eller anstalten og andre foranstaltninger ikke udstrækkes længere end nødvendigt.

Bistandsværgerens opgaver er nærmere beskrevet i bistandsværgebekendtgørelsen. Ifølge bekendtgørelsens § 8, stk. 2, skal bistandsværgeren rådgive og vejlede den sigtede, tiltalte eller dømte om klageadgang, herunder i henhold til lov om frihedsberøvelse og anden tvang i psykiatrien, samt om muligheden for at søge en idømt foranstaltning ændret eller ophævet. Bistandsværgeren er ikke begrænset til alene at rådgive om klager over tvangsforanstaltninger, men vil også kunne rådgive og vejlede om klagemuligheder i relation til f.eks. behandling, omsorg mv. Bistandsværgeren skal så vidt muligt handle i samråd med den sigtede, tiltalte eller dømte, jf. bekendtgørelsens § 7.

I forlængelse heraf bemærkes, at bistandsværgebekendtgørelsen ikke indeholder hjemmel til, at den pågældende bistandsværger af egen drift og uden forudgående samtykke kan klage på den dømtes vegne over f.eks. manglende behandling eller omsorg.

2. Bistandsværgens særlige funktion i det strafferetlige system adskiller sig på den baggrund væsentligt fra funktionen som værge. Ifølge værgemålsloven kan det være nødvendigt, når en person er ude af stand til at handle på egne vegne i økonomiske eller personlige anliggender, at vedkommende kommer under værgemål, således at en anden person – værgen – kan handle på den pågældendes vegne i de spørgsmål, som værgemålet omfatter.

I langt de fleste tilfælde beholder personen, der er under værgemål, sin retlige handleevne og dermed retten til at handle på egen hånd.

I nogle tilfælde kan det være nødvendigt at beskytte personen, der er under værgemål, mod at blive udnyttet, herunder at indgå uhensigtsmæssige økonomiske aftaler. I en sådan situation kan personen få frataget sin retlige handleevne helt eller delvist vedrørende økonomiske forhold og dermed få indskrænket eller fuldt ud frataget sin adgang til at indgå retshandler eller råde over sin formue.

Det er ikke muligt at fratage den retlige handleevne i forhold til personlige anliggender, dvs. forhold vedrørende f.eks. bolig og helbred, herunder muligheden for at kunne give samtykke i henhold til bistandsværgebekendtgørelsen.

Uanset hvilken type af værgemål, der måtte være etableret, og hvad værgemålet nærmere omfatter, bevarer personer under værgemål således retten til at kunne give samtykke i henhold til bistandsværgebekendtgørelsen. Det skyldes, at muligheden for at fratage personer under værgemål den retlige handleevne er begrænset til økonomiske forhold.

3. Reglerne i bistandsværgebekendtgørelsen er ikke til hinder for, at der i den øvrige lovgivning fastsættes regler om, at en bistandsværge kan handle uden forudgående samtykke fra den dømte. Som anført i Justitsministeriets besvarelser af 21. september 2020 af spørgsmål nr. 1628 og 1631 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg har bistandsværger således allerede i dag efter serviceloven og psykiatriloven i visse tilfælde adgang til at klage på den pågældendes vegne, uden forudgående samtykke, når den pågældende ikke selv er i stand til at klage.

Justitsministeriet finder på den baggrund ikke, at der er behov for at indføre en hjemmel i bistandsværgebekendtgørelsen til, at en bistandsværge af egen drift og uden forudgående samtykke kan handle på den dømtes vegne.